

PENSJÓNSKIPANIN

Spara landinum pengar

-ØLL FARA AT
FAA PENSJÓN

Nýggja pensjónsskipanin verður meira samhaldsføst – landskassin sleppur bíligari

Árni Gregersen

Búskaparlaga haldførið er høvuðsorsøkin til at politiska skipanin í mong ár hevur arbeitt við at gera eina nýskipan av pensjónunum í Føroyum.

Fleiri Búskaparráð hava víst á, at tá ið tað ræður um at spara pening saman til tey, sum fara av arbeiðsmarknaðinum vegna aldur, tá eru Føroyar eftirbátur, sæð í mun til grannalondini.

Føroyingar finga fólkapensjónina í 1959. Tað var eitt risaframstig, men havast skal í huga, at síðani tá er livialdurin longdur við nógvum árum. Tað vil siga, at í dag er ein lutfalsliga nógv størri partur av føroyingum yvir 67 ár í mun til tey, sum vóru tað fyrst í seksti-árunum.

Gamaní, summi hava spart saman til egna eftirløn seinastu árin,

men fyri ein stóran part av føroyingum er fólkapensjónin tað, sum tey lýta, tá ið tey fara av arbeiðsmarknaðinum.

Sæð út frá einum samfelagssjónarmiði og tá ið ein varar av almennum kassum, so er pensjónin vordin alt ov dýr nú. Almennu Føroyar hava ikki ráð at gjalda so stóra fólkapensjón út, tá ið talið av fólki á arbeiðsmarknaðinum minkar munandi komandi árin, setti í mun til teirra, sum skulu hava pensjón.

Tí kemur nýggja pensjónsskipanin.

Politiskar ósemjur

At tað hevur veirð ómetaliga torført at fáa eina breiða politiska semju um, hvussu pensjónsskipanin skal síggja út, ber uppskotið hjá samgonguni og Sjálvstýri boð um.

Parlamentariski stuðulin hjá sitandi samgongu, Sonja Jógvansdóttir, uttanflokkingvinna, tekur ikki undir við uppskotinum og tað gera teir triggir andstøðuflokkarnir Sambandsflokkurin, Fólkaflokkurin og Miðflokkurin heldur ikki.

Fólkaflokkurin hevur ikki verið partur av samráðingunum um pen-

sjónirnar síðani í januar, meðan Sambandsflokkurin tó hevur verið á fleiri fundum seinni.

Miðflokkurin hevur langt síðani boðað frá, at tey eru ikki partur av eini semju, sum er.

Serliga Fólkaflokkurin hevur funnist hvassliga at, at tað í veruleiknum er talan um at áleggja ein størri skatt á borgararnar. Hetta tí ein størri partur av pensjónini skal gjaldast gjøgnum Arbeiðsmarknaðar Eftirlønargrunnin, ella Samhaldsfasta, sum hann verður nevndur millum manna.

Hetta er helst størsti munurin millum teir størru andstøðuflokkarnar og smgonguna. Andstøðuflokkarnir vilja hava, at løntakararnir skulu spara meira saman til egnar pensjónir, meðan samgongan vil, at størri partur av pensjónini skal vera samhaldsføst.

Sambandsflokkurin er heldur ikki við, tí hann ikki vil ganga við til, at grundupphæddin í fólkapensjónini verður lækkað og at enda eftir teirra meting fer at hvørva í móttrokingum.

Sambandsflokkurin vil hava, at grundupphæddin fer upp aftur á tað, sum hon hevur verið

Sonja Jógvansdóttir sigur, at hon fyrst og fremst ikki tekur undir við skipanini, tí at móttrokingin hjá teimum, sum forvinna pening við síðuna av pensjónini, er alt ov høg og ógvuslig.

-Men har eru eisini fleir teknisk viðurskipti í skipanini, sum eg ikki kann taka undir við, sigur hon.

Væl nøgdir semjuflokkar

Samgongan sum stendur handan pensjónsnýskipanina saman við Sjálvstýri, tyktist væl nøgd við úrlitið. Tær báðar landsstýrskvinnurnar, Eyðgunn Samuelsen, Javnáðarflokkurin, og Kristina Háfoss, Tjóðveldi, siga:

-Sum hendan semja er dømi um, so er tað ikki soleiðis, at figgjarligt haldføri og sosialur tryggleiki eru mótsetningar. Tí við semjuni kunnu vit siga, at vit hava funnið eina loysn, sum bæði økir um tryggleikan fyri núverandi og komandi pensjónistar, og eisini økir um haldførið í pensjónsskipanini sum frá líður.

Sum hjáløgdu uppskot bera boð um, so er hetta í stóran mun gjørt við at økja um samhaldsfestið í pensjónsskipanini, og við at gera

skipanina meira smidliga, við størri atliti til, at fortreytirnar hjá teimum eldru eru ymskar.

Í semjuni verður sagt, at talan er um trý aðalmál, sum ætlanin er at røkka:

1. Tryggja hægri pensjón til pensjónistar við lágari og miðal inntøku
2. Gera tað meira lønandi at arbeiða eftir pensjónsaldur
3. Styrkja figgjarliga haldførið og framtíðartryggja vælferðarsamfelagið

Uppskotið hevur við sær, at tá ið nýggja skipanin fer at virka frá 1. januar 2020, tá vera tvær skipanir galdandi í Føroyum. Tær eru ikki ólíkar, men tey sum eru fødd fyrri 1. januar 1953 fáa pensjón eftir núgaldandi skipan, meðan tey sum eru fødd eftir 1. januar 1953 fáa pensjón eftir nýggju skipanini.

Uppskotini verða nú send til hoyringar og eftir ætlan verða tey lögð fyrri tingið í desember.